

Informatie subsidies particulier natuurbeheer

Natuurbeheer wordt in Nederland uitgevoerd door terreinbeherende organisaties en particulieren. De overheid wil het beheer van natuur door particulieren, bijvoorbeeld landgoedeigenaren, stimuleren.

Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer

Ook agrariërs worden gestimuleerd hun (agrarische) grond een natuurbestemming te geven. Een belangrijk financieel instrument hiervoor is de Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer, onderdeel functiewijziging. Dit onderdeel vergoedt de waardedaling als landbouwgrond permanent wordt omgezet in natuur. Over de subsidie hoeft geen inkomstenbelasting te worden betaald. De regeling is in 2007 van het Rijk naar de provincies overgegaan.

Daarnaast zijn er subsidies voor het versterken van de landschapskwaliteit binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Nationale Landschappen.

Om voor subsidie in aanmerking te komen, moet de aanvrager de grond in bezit hebben. Of hij moet een duurzaam gebruiksrecht hebben. Ook moet de grond in het (natuur)gebiedsplan van de provincie staan aangegeven als 'nieuwe natuur'. Bij het vaststellen van deze natuurgebiedsplannen zijn gemeenten betrokken. Grondeigenaren moeten langs het gemeenteloket met de vraag of de gemeente haar medewerking wil verlenen aan de functieverandering van de grond. Elke gemeente heeft eigen regels die relevant zijn voor particulier natuurbeheer.

Subsidieregeling natuurbeheer 2000 (SN)

Een andere regeling is de subsidieregeling natuurbeheer 2000 (SN). Die is bedoeld voor de ontwikkeling en het beheer van natuur- en bosterreinen in Nederland. Vrijwel het hele Nederlandse bos is ondergebracht in de EHS.

Het LNV-Loket

Van de website van Het LNV-Loket kunnen brochures en aanvraagformulieren worden gedownload. Het LNV-Loket is ook telefonisch bereikbaar voor informatie, op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur.

Informatiepunten

De informatiepunten geven informatie over:

- actuele informatie over pakketten en vergoedingen Programma Beheer: Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer (PSN) en Provinciale Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer (PSAN);
- informatie over gebiedsplannen en de mogelijkheden voor particulier natuurbeheer in de provincie;
- een indicatie van de bijdrage in verband met waardedaling bij omvorming landbouwgrond in natuur (functieverandering);
- ondersteuning bij aanvragen voor subsidies voor inrichting en functieverandering, zoals vergunningverlening door gemeenten;
- het vooraf bespreken van (concept)inrichtingsplannen.

De Dienst Landelijk Gebied (DLG) van het ministerie van LNV is in veel provincies het informatiepunt.

Landelijk		Telefoon	Website
Het LNV-Loket		0800-22 33 322	www.hetlnvloket.nl

Provincie	Informatiepunt		
Groningen	Informatiepunt Landelijk Gebied	(050) 317 85 55	www.infopuntgroningen.nl
Friesland	Steunpunt Agrarisch Natuurbeheer	(058) 292 52 25	
Drenthe	DLG loket	(0592) 31 60 83	
Overijssel	Groenloket Overijssel		www.groenloketoverijssel.nl
Gelderland	Groenloket Gelderland / DLG regio Oost	0900-36 36 360	www.groenloket.nl
Flevoland	DLG Steunpunt Programma Beheer regio West	0900 - 36 36 360	
Noord-Holland	DLG Steunpunt Programma Beheer regio West	(030) 234 40 79*	
Zuid-Holland	DLG Steunpunt Programma Beheer regio West	(030) 234 40 79*	
Utrecht	DLG Steunpunt Programma Beheer regio West	(030) 234 40 79*	
Noord-Brabant	DLG regio Zuid	(013) 595 05 99	
Limburg	DLG regio Zuid	(013) 595 05 99	
Zeeland	DLG regio Zuid	(013) 595 05 99	

* Bereikbaar op werkdagen van 9.00 – 14.00 uur

Veelgestelde vragen

1. **Waarom particulier natuurbeheer?**
2. **Wat houdt de Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer in?**
3. **Kom ik in aanmerking voor subsidie?**
4. **Welke concrete subsidiemogelijkheden (pakketten, vergoedingen) zijn er in mijn situatie mogelijk?**
5. **Is functieverandering van mijn grond iets voor mij?**
6. **Wat zijn doelpakketten?**
7. **Wat zijn voordelen van functieverandering?**
8. **Wat zijn nadelen van functieverandering?**
9. **Wat is de rol van provincies en gemeenten bij particulier natuurbeheer**
10. **Wat zijn mogelijkheden van natuurontwikkeling in combinatie met een nieuw landgoed?**

1. Waarom particulier natuurbeheer?

Particulier natuurbeheer draagt op een effectieve en efficiënte manier bij aan de kwaliteit, vitaliteit en diversiteit van de natuur. Door de grote variëteit aan particuliere beheerders leidt het tot een afwisselende en hoogwaardige natuur die bijdraagt aan de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland.

2. Wat houdt de Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer in?

De Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer (PSN) is een van de subsidieregelingen van het Programma Beheer. Dit is een samenhangend pakket van maatregelen en subsidies voor het beheer van bossen, natuur en landschap in Nederland. De PSN is bedoeld voor gronden met een blijvende natuurbestemming. Bij particulier natuurbeheer draait het om het onderdeel functieverandering van deze subsidieregeling. De subsidie voor functieverandering bestaat uit twee onderdelen:

- functieveranderingssubsidie: een compensatie voor de waardedaling van de grond;
- inrichtings- of beheerssubsidie: een vergoeding voor de inrichting of het beheer van de natuur.

Het Nationaal Groenfonds betaalt de compensatie voor de waardedaling van de grond in één keer uit. De hoogte van het bedrag wordt vastgesteld op basis van een taxatie door de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Voorafgaand aan een subsidieaanvraag, kan een indicatie worden verkregen van de hoogte van de waardedalingscompensatie. Het definitieve bedrag wordt, na goedkeuring van de aanvraag, vastgesteld op basis van het verschil tussen de huidige waarde van de grond als landbouwgrond en de restwaarde van de nieuwe natuur. Afhankelijk van het te realiseren natuurdoel in de toekomst, is die restwaarde vijftien procent of twintig procent van de getaxeerde waarde als landbouwgrond.

Naast de functieveranderingssubsidie kan een bijdrage worden gegeven in de kosten van de inrichting of het beheer. Verplicht onderdeel is het vestigen van een kwalitatieve verplichting. Dat betekent dat door een notaris een verklaring

moet worden opgesteld waarin vastligt dat de grond voor eeuwig natuur blijft en waarin staat welk type natuur er ontwikkeld wordt.

3. Kom ik in aanmerking voor subsidie?

Om in aanmerking te komen voor subsidie, moet aan de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- U bent eigenaar van het terrein of heeft hierop een duurzaam recht (erfpacht gedurende de looptijd van de subsidie ofwel ten minste dertig jaar).
- Het terrein is in het provinciale natuurgebiedsplan begrensd als nieuwe natuur waar particulier natuurbeheer mogelijk is. Als uw grond niet is begrensd, maar wel grenst aan bestaande natuur of aan nieuwe natuur of bijvoorbeeld in een Ecologische Verbindingszone ligt, is het de moeite waard om bij de provincie te informeren of het mogelijk is alsnog tot begrenzing over te gaan.

4. Welke concrete subsidiemogelijkheden (pakketten, vergoedingen) zijn er in mijn situatie mogelijk?

Door een kaartje met de ligging van uw percelen in te kleuren en op te sturen aan het projectteam Particulier natuurbeheer kunt u laten uitzoeken welke pakketten er in uw situatie mogelijk zijn. Dit is gratis en geheel vrijblijvend. Telefoon: (0343) 59 15 93 of neem contact op met een provinciaal steunpunt van de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Wilt u weten welk pakket het beste bij u en uw situatie past en wat de financiële consequenties zijn, dan kunt u het beste individueel advies vragen bij een deskundig adviseur.

5. Is functieverandering van mijn grond iets voor mij?

Of de omvorming van landbouwgrond naar natuur iets voor u is, hangt af van uw persoonlijke situatie. Bent u agrariër of wilt u stoppen, bent u landgoedeigenaar of behoort u tot de categorie particulieren? Het beslisproces is complex. Het is essentieel voor zowel u als de overheid dat de juiste keuze wordt gemaakt. Zorg dat u goed geïnformeerd bent, maak bijvoorbeeld gebruik van de diverse voorlichtingsactiviteiten van het project 'Particulier natuurbeheer: kansrijke onderneming'. Meer informatie is te vinden in de Particulier Natuurbeheer Krant op deze website (gebruik de zoekfunctie). De krant kan ook worden aangevraagd via info@particulierenatuur.nl. In de krant staat ook informatie over de consequenties van functieverandering.

6. Wat zijn doelpakketten?

Bij het ontwikkelen van nieuwe natuur, kunt u kiezen uit dertig 'doelpakketten'. De overheid heeft de doelpakketten ontwikkeld om een verband te kunnen aanbrengen tussen de subsidie die een eigenaar krijgt en de prestatie die hij daarvoor levert. Er zijn basispakketten voor eenvoudige natuur en pluspakketten voor natuur die moeilijker te realiseren is. Voorbeelden van basispakketten zijn: bos, heide, moeras of plas en ven. Pluspakketten zijn er bijvoorbeeld voor trilveen, nat soortenrijk grasland en soortenrijke heide. Per doelpakket geldt meestal een minimumoppervlakte van 0,5 hectare.

7. Wat zijn voordelen van functieverandering?

Enkele voordelen van functieverandering zijn:

- U kunt invulling geven aan uw betrokkenheid bij de natuur, zonder dat u hiervoor grote financiële offers hoeft te doen.
- Het is mogelijk om grond in eigen bezit te houden.
- Het is mogelijk om natuurbeheer in te passen in uw bedrijfsvoering.
- Het schept nieuwe mogelijkheden, zoals agrotourisme.
- Het is voor agrariërs mogelijk om het bedrijf af te bouwen en in de boerderij te blijven wonen, zonder dat volgende generaties daardoor met financiële lasten worden geconfronteerd.

8. Wat zijn nadelen van functieverandering?

Enkele nadelen van functieverandering zijn:

- Door omvorming naar natuur komt vermogen vrij dat voorheen vast zat in de grond. Dat zorgt voor meer liquide middelen, waar u een nieuwe, renderende bestemming voor moet hebben.
- De omzetting is definitief, het is dus niet mogelijk om de grond later weer te gaan gebruiken voor landbouw.
- Het is onduidelijk hoe de overheid en de maatschappij over twintig of dertig jaar de natuur beschouwen. Als waardevol of als minder zinvolle vorm van grondgebruik?

9. Wat is de rol van provincies en gemeenten bij particulier natuurbeheer

De rijksoverheid heeft in 1995 de contouren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aangewezen. Daarna hebben de provincies de EHS-gronden tot in detail bepaald. Deze contouren zijn vastgelegd in streekplannen of provinciale omgevingsplannen. De gemeenten bepalen uiteindelijk aan de hand van het bestemmingsplan wat er wel en niet mag gebeuren binnen de grenzen van de EHS.

Naast de begrenzing van (nieuwe) natuurgebieden, geven de provincies ook aan waar welke natuurdoelen moeten worden nagestreefd. In de zogeheten gebiedsplannen geven de provincies aan waar particulieren subsidie kunnen krijgen en voor welke natuurdoelen.

In sommige provincies is één gebiedsplan van toepassing waarin zowel de subsidiemogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer, (particulier) natuurbeheer als landschapsbeheer worden beschreven. Andere provincies hebben een splitsing gemaakt naar regio en/of naar type subsidie: een natuurgebiedsplan voor (particulier) natuurbeheer en een beheergebiedsplan voor agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer. In de meeste gevallen speelt de Dienst Landelijk Gebied (DLG) een rol bij de aanlevering van informatie en het opstellen van gebiedsplannen.

Sommige provincies stellen particulieren gelijk aan natuurbeschermingsorganisaties. Andere provincies maken onderscheid in natuurdoelen. De eenvoudig te realiseren natuurdoelen mag meestal iedereen uitvoeren. Is er voor een bepaald gebied een moeilijk te realiseren natuurdoel

gepland, dan is soms alleen verwerving ten behoeve van een natuurbeschermingsorganisatie mogelijk.

Het Programma Beheer is in 2007 overgegaan naar de provincies. De onderliggende subsidieregelingen natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer zijn provinciale subsidieregelingen geworden. De uitvoering van het Programma Beheer is nog steeds in handen van de Dienst Regelingen en de Dienst Landelijk Gebied van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

10. Wat zijn mogelijkheden van natuurontwikkeling in combinatie met een nieuw landgoed?

Er zijn mogelijkheden om de aanleg van een nieuw landgoed te combineren met natuurontwikkeling in het kader van de Provinciale Subsidieregeling Natuurbeheer. De provincie bepaalt in hoge mate waar dat wel en niet kan. Elke provincie heeft hiervoor eigen beleid. Enkele hoofdlijnen hieruit zijn:

- Er is een minimale hoeveelheid bos of natuur vereist (variërend van 5 ha in Zuid-Holland tot 25 ha in Groningen).
- Voor nieuwe natuur kan in de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland geen gebruik worden gemaakt van de subsidie voor functieverandering. In de andere provincies wel, mits het betreffende gebied in het natuurgebiedsplan is begrensd als 'nieuwe natuur waar particulier beheer mogelijk is'.
- Nieuwbouw is in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vrijwel nergens toegestaan.